

1.
2.
3.
4.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.

20
DISPVATIO INAVGVRALIS,
DE
**CONVENTIONIBUS
IMPERFECTIS,**

Bon unvollkommenen Verträgen,

QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. GVILIELMO HENRICO
DVCE SAXONIAE, IVLLIAE, CLIVIAE, MONTIVM, ANGARIAE
ET GVESTPHALIAE, &c.

PRÆSIDE
DN. IO. CHRISTIANO SCHRÖTERO,

ANTECESSORE IN HAC SALANA, NEC NON FACVLT. IVRID. SCABI-
NAT. ET CVRLÆ PROVINCIALIS ASSESSORE GRAVISSIMO, IAM
TEMPORIS DECANO SPECTATISSIMO,

*PATRONO SVO QVOVIS HONORIS CVLTV
DEVENERANDO*

PRO IMPETRANDIS SYMMIS IN VTROQVE IVRE
HONORIBVS & PRIVILEGIIS

*RECTE SENTIENTIVM IVDICIO & BENIGNÆ ERVDI-
TORVM CENSVRÆ*

EA QVA CONDECET SVBMISSA RATIONE EXPONIT
FRIDERICVS CHRISTOPHORVS LIPPRANDVS,
INFERIORI TREBRA THVRINGVS.

*AD DIEM MAII ANNO MDCCXV.
HORIS CONSUVETIS ANTE ET POMERIDIANIS.*

IENÆ,
TYPIS WERTHERIANIS.

DISPUTATIO IN AVGVSTINIS

DE

CONVENTIONIBUS

IN UNIVERSITATE
SACRAE THEOLOGICAE
SACRAE THEOLOGICAE

THEOLOGICAE SACRAE THEOLOGICAE

THEOLOGICAE SACRAE THEOLOGICAE

DN. GUILIELMO HENRICO

DUCE SAXONIAE ET

ET SVEVICIAE

DN. IO. CHRISTIANO SCHROTERO

ANTICANONICO IN

THEOLOGICAE SACRAE THEOLOGICAE

PATRONE ET DIGNO HONORIS CUNCTIS

DEVEHENDO

PRO LAUREANDIS SUMMIS IN THEOLOGIA

HONORIS & PRIVILEGIIS

RECTE SENTENTIAM APPLICANDAM

THEOLOGICAE SACRAE THEOLOGICAE

FRIDERICO CHRISTOPHORO

ND. DNM. MAN. SACRAE THEOLOGICAE

THEOLOGICAE SACRAE THEOLOGICAE

LEIPZIG
TYPIS WERTHEIMIANIS

GENEROSO DOMINO,
DOMINO,
DIETERICO LEBRECHTO

à **BODENHAVSEN,**

DYNASTÆ in *Niedertrobra/*

PATRONO MEO GRATIOSO

HANC OPELLAM

SVBMISSE

D. D. D.

VT ET

PRÆNOBILISSIMO ATQVE EXPERIEN-
TISSIMO DOMINO,

DN. HENRICO ELIÆ
HVNDERTMARCKIO,

MEDICÆ ARTIS DOCTORI FAMIGERA-
TISSIMO, CIVITATIS & PROVINCIÆ ZI-
ZENSIS PHYSICO ORDINARIO,

AGNATO MEO HONORATISSIMO

OFFICIOSE

D. D. D.

II IV

GENEROSE DOMINE,

VIR, PRÆNOBILISSIME ATQVE EX-
PERIENTISSIME

Singularis utriusque Vestrum in studia
& artes liberales ardor & propensio
quo nihil potius antiquiusve habetis,
allexit me, ut hanc pro tenui ingenii
modulo elaboratam & publici iuris factam disser-
tationem Vestris clarioribus nominibus inscribe-
rem sacramque esse unice optarem, nullus hac le-
ge dubitans, quin ita hac opella erudito orbi illu-
strior redderetur. Cum enim bene scirem Vos ab
ineunte aetate primisque statim incunabulis rei lit-
terariae doctrinae & studiis elegantioribus omnem
navasse operam, adeo, ut Tu, Generose Domine

(3

non

non tantum in Academiis Regiis Germanicis, Li-
 ppsienfi videlicet & Vitebergensi omnem Iu-
 ris & scientiarum studio laudem consecutus;
 sed etiam apud exteros Transalpinos in illo
 mundi Tempe scilicet Italia & Gallia, (spreta
 itinerum molestia & discrimine, quibus iter fa-
 ciens semper expositus est) tantam penum litte-
 rariam doctrinarum, linguarum, elegantiarum,
 & morum suppellectilem acquisiueris, ut qui-
 libet, qui Te nouit elegantiora studia Tua &
 raram humanitatem in conuersatione cum eru-
 ditis admiretur. Et quis est, qui nesciat, quan-
 to Tu, Pranobilissime atque experientissime
 Vir, ardore & amore erga artem Medicam,
 omnem moueris lapidem, siquidem non in his
 terris solum, sed etiam in remotioribus di-
 tionibus in confœderatis Proninciis, ut & in
 terris Amplissimorum Ordinum Generalium,
 ut vocant, statuum apud Batavos tam raro-
 rum in re Medica arcanorum indefesso stu-
 dio, meditatione & conuersatione Illustrum Vi-
 rorum præcipue Celeberrimi ætã pãw Heinsii
 compos factus sis, ut in curatione morbo-
 rum eorumque periculosorum in certo genere
 &

Et respectu vix Tui similem habeas. Ex quo fit uti inter omnes, qui Te norunt constat, ut Te Dania, Ungaria ipsaque Gallia in certo morbi genere consulat Tuisque medicamentis, Tuamque singulari Et rariori medendi methodo utatur. Sed quid opus est, soli accendere candelam, diuitiis Croesi addere teruncium, cum Vestra eruditio morumque probitas per se satis suos gloria diffundat radios. Hinc quo doctiores estis eo humaniores eritis in suscipienda mea dissertatione Et spero fore ut eo benignius mea audacia gratiam sitis facturi, cum studiorum audiatis Magni Mecenate, Et toti semper in studiis detineamini, quid igitur mirum si studia querunt suos promotores eorumque clientela se subitiunt. Suscipite igitur serenâ fronte has plagulas Et porro, uti coepistis, studiis meis fauete. Quod reliquum est, DEUM Ter Opt. Max. deuote veneror Et adoro, ut Te, Generose Vir, una cum Generosa, Et Delectissima Costa, suavissimisque pignoribus Tuis quam diutissime in splendorem Bodenhusiacae Et Addepticae domus superesse clementissime jubeat. Te vero
 Præ-

¶ (o) ¶

*Prænobilissime atque usu præstantissime Vir
in solatium Tuorum, refrigerium morbo la-
borantium imo, ut ita loquar, in odium mor-
tis ad Galeni usque vite metam sanum & so-
spitem conservare velit; Ego vero sum,*

VV. GENEROSITAT.

ET PRÆNOBIL.

**D. E. Mof. IENÆ D. MAT ANNO ætæ
Dionyl. MDCCXV.**

SVBIECTVS

OFFICIOSVS CLIENS,

FRIDER. CHRISTOPH. LIPPRANDVS.

§ I.

IN Principio tractationis nostræ hoc præcipue peragendum erit, ut quid illud sit, de quo disserere constituimus, planum existat: ne incerti vagemur, aliisque difficultatibus ansam nosmet ipsi præbeamus. Igitur dicendum *Conventionem* nobis heic nihil aliud esse quam pactum, quo ex diversis animi motibus duo vel plures in unum dandum vel faciendum consentiunt, i. e. in unam sententiam decurrunt, secundum tradita Ulpiani in *l. 1. §. 3. ff. de Pactis. Vinn. de Pact. C. 1. §. 3.* Equidem nos non fugit in *l. 46. §. 4. C. de Episcop. & Cleric.* eadem hac Conventionis voce admonitionem extrajudicalem notari. *Ger. Noodt. de fænor. & usur. L. III. C. IX. p. m. 317.* & convenire idem quandoque esse ac in ius vocare, *l. 45. ff. de R. V. add. Codex Fabrianus L. IV. Tit. X. Def. V. Carpz. P. III. C. XV. def. LII. n. 5.* Iure Feudali Saxoni. expectationem sive expectativam, quam quis in feudo habet, conventionem dici, veluti annotavit *DuFresne Gloss. ad autor. med. & infim. Latin. voce Conventio.* Sed has quidem

A

acce-

acceptiones, rem præsentem nihil attinentes, indicasse
sufficiat.

§. II.

Præterea rubrum dissertationis nostræ exhibet no-
tionem *imperfectis*. Quemadmodum autem vulgo
perfectum dicitur, quod omnibus numeris & partibus
absolutum & fini, quem agens intendit, producendo ido-
neum conspicitur. Huc illud Socratis *apud Tullium de*
Orator. L. 1. perfectum opus esse, dicentis: si quis satis ef-
set concitatus cohortatione sua ad studium cognoscendæ
perciendæque virtutis *vid. l. 1. ff. de O. I. Arnold. Gen-
linx. Metaph. peripat. p. 2. §. 2.* Ita ubi nonnullorum re-
quisitorum defectus deprehenditur, simulque propositus
finis ea tenus impeditur, hoc imperfecti appellatione indi-
gitare solemus. Quo sensu testamentum non absolutum
in l. 23. ff. de Legat. III. imperfectum audit, neque ex eo-
dem legata capi possunt. Ita quoque Maximilianus I.
in der Ordnung der Notarien zu Eöln/ Anno 1512.
aufgericht. §. II. diserte constituit: daß ehe die Schrifft
vollkommenlich gefertiget und von denen Partheyen
für vollkommen und erfüllet geacht/der Contract nicht
für vollkommen und fräftig gehalten werde.

§. III.

Enim vero ut distinctim procedamus, necessum
plane videtur hoc loco diversæ acceptioni vocis, aut quot
modis quid in Iure imperfectum dicatur, advertere ani-
mum. Sane actum imperfectum subinde pro nullo po-
ni, non dubitare sinunt clara legum verba *l. 9. pr. ff. de*
Contrab. Emt. Ubi, quæ modo dicebatur emtio imperfe-
cta,

cta, mox nulla vocatur, add. *l. 35. §. 1. ff. d. t.* aliaque plures, laudatæ Brissonio *de verb. signif. Lib. IX.* Nonnunquam perfectus contractus, quia complemento suo destituitur, res imperfecta audit. Talis est stipulatio, quam numeratio nondum secuta, cuius meminit Ulpianus *in l. 9. §. 3. ff. Quod met. causs.* ad quam conferis Anton. Fabri *Rationalia.* add. *L. B. de Lyncker Anal. ad B. Struv. S. I. C. Tit. de estim. Action. p. 230.* Vtrasque tamen has notaciones a nostra tractatione removendas esse propterea, monemus, ut eorum, quæ sequentur, sententia certior evadere possit.

§. IV.

Quæ dicta sunt, commonstrant, per *CONVENTIO-NE IMPERFECTAS* nos designare pacta quævis & Contractus, quorum celebrandorum factum quidem est legitimum initium, sed quæ, deficiente quodam vel Gentium vel Civili Iure ad perfectionem negotii necessario requisito, ordinario effectu destituuntur; nisi perficiantur plenius atque supplemento ulteriori robur ac vim accipiant: ad hoc ipsum vero aut quantum fieri interest, exigendum partes contrahentes ex legitimo initio jus habere censentur.

§. V.

Pacta alia publica sunt alia privata, quædam legitima, quædam Iuris Gentium, hæc vel nuda vel non nuda; ut alias distinctiones taceamus: neque enim ex aliorum scriptis multa hic congerere lubet. Qui plura de illis scire cupit, adeat Arnoldum Vinnium peculiari tractatu singula ex professo exponentem, nec non Francisci Man-

tica *Lucubrationes Vaticanas de tacitis & ambiguis conventionibus*, qui declarat inter cetera, quæ substantialia naturalia & accidentalia Contractuum sint. De Divisionibus Contractuum etiam luculenter egit Petrus Nicolaus Mozzius *Tr. de Contract. art. 4. p. m. 14. & seqq.* Ex recentioribus huc referendus Ioh. Georg. Fleck *iur. in biblioth. Civil. Lib. III. tit. 1. it.* Gerard. Noodt libro singulari *ad Edict. Præf. de pact. & transact.* Quotquot autem Conventionum species constituuntur omnes sub generali voce in complexu spectatos hic intelligimus *juxta l. 1. §. 3. ff. de pact.*

§. VI.

Requirimus ut Conventio saltem habuerit Initium justum, tam quoad mutuam agentium voluntatem, qui ad contrahendum sint habiles: quam quoad res & facta de quibus pacisci liceat. Nā deficiente vel voluntate vel facultate conveniendi, ne ulla quidem particula, quæ nomen Conventionis meretur, adesse deprehenditur: *per l. 3. ff. de O. & A. vid. Mantica Tom. 1. L. 1. Tit. XII.* Porro ubi de facto impossibili vel re in commercio non existente vel plane incerta quidam cogitarunt, eo ipso nihil omnino egisse censentur. *Lauterbach. Coll. th. pr. t. de pact. §. 35. seqq. ejusd. disp. de contractibus in gen. §. 26. seq.* Ioh. Coëdd. *de contrab. & commit. stip. c. VI. conclus. II.* Henr. Cocceii *hypomnem. Iur. ad tit. Inst. de E. V. n. 3.* Cujus autem rei nulla pars existit, illa quidem non imperfecta, sed nulla omnino est, neque de eadem quicquam prædicare ratio permittit. Imperfectum quippe in quolibet rerum genere, quamvis non illud ipsum sit ad quod comparatur; ad minimum tamen ipsius pars esse debet: pro
ut

ut recte philosophatur Io. Fridem. Schneider, in *Diff. de obi, ex Testamento imperfecto C. 1. §. 11. in fin.* Unde quæ inter conventionem nullam & imperfectam differentia intercedit, patescit,

§. VII.

Iure naturali, ut conventio perfecta dici possit, hoc maxime requiritur; ut consensus mutuus, tam ratione intellectus quam voluntatis rite constitutus, evidentibus signis, promissionem acceptionemque spectantibus, sufficienter sit significatus: Grot. *de I. B. & P. L. II. C. IV. §. 3.* de re in nostris viribus existente, illustr. Thomaf. *Jprud. diu. L. II. C. VII. n. 78.* Eo quidem modo, ut validitas promissionis, puta obligatio ad eandem præcise impendendam, nec non jus ad promissa exigenda statim sequatur; siue ipsi promittamus, siue per alios homines quos velut internuncios voluntatis nostræ & interpretes esse volumus Thom. *l.c. §. 98. & §. 114. seq.* Ast ubi de re, circa quam conventio versari debet, plenius adhuc informari cupimus, vel voluntas de quibusdam negotii partibus utrinque ad perficiendum nondum plene declarata, vel denique si personæ intermedia promissum meum ad stipulatorem nondum derulit, *vid.* Henr. Ernest. Kestneri *Ius Nat. & Gent. Cap. V.* Puffend. *ibidem laudatus de I. N. & G. passim*, omnibus istis casibus conventio dicenda erit iure Gentium imperfecta.

§. VIII.

Sed & leges Civiles circa modum & rationem transferendorū in alios bonorū & formam conventionum lata,

ceu altera perfectionis norma hic adlegendæ. Licet enim omnia Iuris Gentium requisita probe observaveris, si formã a legibus civilibus præscriptam neglexeris, quod ita agitur, qua tale nullo effectu gaudebit. *l. 1. § 2. ff. de V. O. vid. Puffend. de O. H. & C. Lib. II. C. XII. §. 7. & C. XV. §. 2. Mantica l. c. n. 51.* Vnde hoc consecrarium elicimus: quam diu conventioni, quæ jure Civili certam formam præscriptam habet, solennitatis pars deest; tamdiu habenda erit pro imperfecta. Ais, id hodie gratis asseritur, dum omne pactum actionem jam producat, *B. Stryck. V.M.T. de Pact. §. 1. Thomaf. not. ad ff. pag. 61.* neque ob defectum formæ legitimæ imperfectum aut invalidum dici possit. Respond. non quærimus, an ullo modo talis conuertio hodie valeat? sed an qua talis considerata, legitima sua forma destituta, perfecta subsistat? Hoc vero plane negandum esse existimamus, moti *l. 27. ff. de Mort. caus. Donat.* ubi, si mortis causa donatur, ita, ut nullo casu revocetur, valet quidem, non vero tanquam donatio mortis causa, sed tanquam inter vivos, *Mantic. l. c. n. 22.* Pari ratione hodiernum aliud est valere tanquam pactum nudum, aliud vero solennis conventionis partes explere. Certum quippe est, si quid contra formam præscriptam fit, idem aut nullum esse, aut in aliam speciem transire; saltem quoad ejusmodi quid desideratur, recte Iure civili imperfectum dici.

§. IX.

Ordinarius conventionum effectus est translatio iuris de uno in alterum, necessarium vinculum ad dandum quid vel faciendum prognerans, in specie si pactum liberatorium fuerit, obligationem dissolvens *Lauterbach. Colleg.*

leg. Th. Pract. tit. de pact. §. LXIV. Richter. de Contract. Disp. l. 1. tit. 1. Lit. C. Ita quidem, ut, nisi sponte partes velint, ope actionis ad præstanda, quæ semel placuerunt, adigantur. Bachou, ab Echt ad *tit. de pact. p. 652.* vbi de effectu pactorum ex iure Gentium & Civili plura offendes. Ast cum in producenda ista obligatione non quid antea dictum vel factum sit attendatur, sed tantummodo conclusio Bald, ad *l. 8. C. de resc. Vendit.* & quoad istam obligandi vim paria sint non esse contractum & circa eum superesse quid contrahendum *arg. l. 11. in fin. C. de his quib. ut indign.* merito istos effectus imperfectis conventionibus denegamus. Quo quidem respectu, cum pactis, quæ ipso iure nulla sunt; imperfectæ conventiones æquiparari possunt: sed cave ne propterea res diversas invicem confundas, ideo solum quod in tertio, si effectum conventionum ordinarium spectes, conveniant: Sunt enim alia capita in quibus utique multum a se discrepant. Sane Contractus per se nullus confirmari non potest, licet rati habitio subsequatur. *l. 19. ff. de Nouat. l. 3. §. 2. ff. de minor.* adeoque nullius omnino momenti existit. Imperfecta autem conventio ita comparata est, ut ad ea, quæ prius acta fuerunt, siquidem partes integrantes accedant, utique attendendum sit, neque sine omni virtute transmittenda. Ita in contractu innominato, do, ut facias, licet ad perfectionem suam rei dationem & præstationem facti requirat, *l. 7. §. 2. ff. de pact. L. B. de Lyncker in Analect. ad S. I. C. Struv. Tit. de estimat. act. p. 230.* Tamen quotiescunq; ab initio pro data opera indeterminata vel etiam determinata pecunia pro quolibet facto promittitur, nascitur obligatio & actio personalis in factum, ei, qui paratus,

tus est contractum ad implere, ut alter etiam implere cogatur, aut interesse præstet. *conf. lo. Georg Fleckii biblioth. Jur. Civil. L. III. Tit. IV. n. 6.* Nam quæ hac ratione imperfecte gesta fuerunt, vim pacti de contrahendo vel potius de contractu perficiendo obtinent & eatenus obligant ut partes contrahere aut interesse præstare teneantur. *Mæv. P. VII. Dec. 203. Besold. P. 6. Conf. 268. n. 24. Dec. Conf. 340.* Idque ex naturali promissorum obligatione descendere nulli dubitamus, *vid. Grot. de I. B. & P. L. II. C. XII. §. 4. Puffendorff de I. N. & G. Lib. III. c. V. §. 7. & seqq.* Nec in contrarium movemur per tradita Hertii *parcem. Jur. Germ. Lib. I. parocm 8. s. 5. vid. & Henrici Cocceii Disser. de Iure circa actus imperfectos. sect. III. §. 35.* Diserte quidem Paulus in *l. 30. ff. de R. C. qui pecuniam*, ait, *creditam accepturus spondit. Creditori futuro, in potestate habet, ne accipiendo se ei obstringat:* Sed recte Iason & Zasius, adlegante Gothofredo *ibidem Lit. O. hoc casu*, quod Interest, agenti solvendum esse tradiderunt. Certe fidem de perficiendo negotio semel datam temere non esse frangendam pluribus evincit Mantica *de Tac. & ambiguis Contr. Lib. III. T. XVIII. n. 26.* His verbis: *Quod vero attinet ad servandam fidem conventionis, illud etiam adnotandum est, quod si quis promiserit contrahere de-ber illum contractum, quem consuevit celebrare, l. si fideiussor. §. meminisse de legat. 1. l. si quis stipulatus sit stichum. vl. de V. O.* Et ideo qui promisit fideiubere, quamvis ex hoc solo non sit fere fideiussor, nihil ominus teneatur fideiubere *d. §. meminisse & qui promisit locare, fidem etiam præstare debet l. in bona fidei. §. si tamen. de eo, quod certo loco. & similiter, qui promisit vendere, promissis stare debet:*

§ (9) §

debet: *l. si sterilis §. pen. ff. de A.E. Bar. & alii leg. si eum, qui iniuriam D. si quis caus. Couar. epitom. de spons. cap. 4. n. 1.* neque in dubium venit, quin is qui promisit contrahe-
re, sic debeat contractum celebrare, ut contractus valeat,
Bald. *leg. huiusmodi in pr. de leg. 1.* Nam verba cum ef-
fectu sunt intelligenda. *l. 1. §. hęc verba, quot quisque, in
c. qualiter, de pactis, & c. relatum, de clericis non resid.*

§. X.

Ille Conventionum imperfectarum effectus omni-
no cessat, siquidem primo contrahentibus aliud placue-
rit: quemadmodum enim toti contractus eo modo re-
tractari possunt, *vid. Ulric. Huber, pralect. ad Inst. Tit.
quib. mod. toll. obligat. n. 10.* nullum dubium remanet,
quin de singulis eorundem partibus idem pronunciare li-
ceat, *arg. l. 7. §. 6. ff. de Pact.* Ergo annihilabitur actus
si post conventionis initium partes, cum eandem per-
fici nihil interesse videatur, discedunt, neutra parte pa-
ctum urgente: quæ sententia est *Mev. P. IV. Dec. 334. &
Cephal. Consil. 72. n. 16. Vol. 2.* Deinde si res super qua
contractus celebrari cœpit, perierit, nec amplius præstari
queat, *l. 23. ff. de V. O. Richt. de Contr. Dissp. XIV. §. IIX.*
Porro contrahentium altero mortuo, obligatio ex imper-
fecta conventionione tollitur, *Rich. l. c. §. XIII.* persona
enim cohærebat & in ipsa defuncti persona erat adim-
plenda nec ad heredem transit. *l. 68. ff. de R. I. l. 25. §. 1.
ff. de pactis; add. Toh. Gœdd. de contrab. & committend. sti-
pulat. C. IX. n. 184.* Non obstat *l. 9. ff. de probat.* ubi, qui paci-
scitur non minus de herede suo, quam de se cogitare dici-
tur: ab ista regula quippe excipiuntur personalia *l. 21.*

B

ff. de

ff. de Us. & habit. l. 8. §. tale legatum ff. de Liberat. legat.
 Porro fictio, qua heredis persona eadem censetur cum
 persona defuncti *l. 24. de V. S.* non facile locum habere
 potest in pactis, in quibus non ius, sed factum versatur *l. 7.*
S. ult. ff. de Curat. furios. Ant. Fabr. *Rational. ad Tit. de*
Pact. l. 25. §. 1. Lit. c. Tandem qualemcunque Conventio-
 nem dolo malo infirmari, sive stricti iuris audiat, sive bo-
 nae f. nec interesse, incidat dolus in contractum, an eidem
 causam præbeat; vult Ger. Noodt *de forma emendandi*
doli mali C. III. sed quid alii hoc loco distinctim tradant
 docebit Bargal *de dol. passim.* add. Barbeyrac. *ad Puffend.*
de I. N. & G. Lib. III. C. VI. §. 8. n. 1. & seqq. Titius in *Lau-*
terb. O MCXLVIII. De errore, quatenus conventionum
 vim ac efficaciam impedit, conferatur Puffend. *l. c. §. 6. &*
seqq. ibidemque Barbeyrac. Plures solvendi & tollendi
 contractus modos, proponit Richt. *l. c. speciatim* vero,
 quomodo singuli contractus deficiant, exponit Petrus Ni-
 colaus Mozzius *de contr. passim.*

§. XI.

Ast, unde constabit, ad quam usque lineam conven-
 tio sit perducta? Quemadmodum ipse contractus eius-
 que perfectio facti est & probanda *l. 7. §. ult. ff. de Curat.*
furios. Ant. Matthæi *de probat. C. II. n. 10.* ab affirmante,
 idem *C. VIII. add. l. 2. ff. de probat.* ea quidem ratione,
 ut, dum intentionem suam fundat in aliquo actu certa qua-
 litate imbuto, ita quidem, ut cum ea qualitate coniunctus
 actus singularem effectum habeat; non modo ipsi actui
 factum, sed & qualitatem actus docere teneatur. *C. 31. X. de El.*
in §. 9. X. de prob. Carpz. P. II. C. XI. D. 32. n. 4. Similiter Con-
 ven-

ventionem, quam hic exponimus, imperfectam allegans, legitimum eius initium & quousque contrahentes fuerint progressi, nisi succumbere velit; ut probet, omnino necessum habet. Modos, quibus id fieri queat, fusc tradit Ant. Matth. *laudato Tr.* ubi non tantum de præsumptionibus & Coniecturis, sed & de testibus instrumentis, iurjurando & confessione elegantissime ratiocinatur. Porro quod dicitur alias: *Videtur agere, qui excipit. l. 1. ff. de Except.* et reus partem actoris consequitur *l. 19. pr. ff. de probat.* Idem hoc loco observandum erit, si aduersus præsumptiones probationesue actoris, fugiens quid excipiat Matth. *l. c. n. 10.* Hanc quippe exceptionem ut probet necesse est, nisi tamen mera negatiua sit. Hartm. Pistor. *q. 22. Berlich. Decif. 174.*

§. XII.

Illustriores conventionum species sunt, quæ publica ex causa fieri solent; quando nimirum Principes nomine totius societatis, vel cum hoste paciſcuntur, paciſ induciarumue causa *l. 5. ff. de Pact.* vel cum vicinis fœdera pangunt Conring. *de Rat. stat. §. XI.* Grot. *de I. B. & P. L. I. C. III. §. VI. n. 2. & L. II. C. XV. §. 3.* aut contractus celebrant, idem *L. II. C. XIV. §. IX.* aut tandem cum ipsis regni Ordinibus de legibus publicum bonum & salutem concernentibus conveniunt, Puffend. *de I. N. & G. Lib VII. C. VI. §. XI.*

§. XIII.

Perfecta pax dicitur, qua, propositis utrinque Conditionibus approbatisque, consensu solenniter declarato,

ius belli tollitur. Grot. de I. B. & P. Lib. 3. C. 20. §. 1. & 20.
 Rem declarat antiquissimum illud Instrumentum pacis inter
 Guntherammum & Childebertum Reges & Brunichildem
 Reginam Andelao initæ, cuius initium ita habet:
*Cum in Christi nomine præcellentissimi Domini Guntheram-
 mus & Childebertus Reges & gloriosissima Domna Bruni-
 childis Regina Andelaum cbaritatis studio convenissent, ut
 omnia, que undecunque inter ipsos scandalum poterant ge-
 nerare, pleniori consilio desinirent, id inter eos mediantibus
 sacerdotibus atque Proceribus, Deo medio, cbaritatis studio
 sedit, complacuit atq. convenit, ut quamdiu Deus Omnipotens
 eos in presenti seculo superesse voluerit, fidem & cbaritatem
 puram & simplicem sibi debeant conservare. vid. Recueil des
 Traitez de paix Tom. 1. p. 1. b.* Idem alia pacificationes
 ibidem passim conspicuæ confirmant. Quotiesc. autem plena
 confirmatio pacitioni nondum accessit, vel alia requisita
 necessaria deficiunt, imperfectum quidem erit negotium;
 attamen id operabitur, ut si complementum denegetur,
 alteri parti iure Gentium exigendi, quod interest, fas sit:
 aut si perfectio pacis postea accedat, prius conuentorum
 omnino ratio habeatur. Exemplum occurrit in Tractatibus
 Anagniensibus inter Fridericum I. & Alexandrum III. Papam,
 VVilhelmum Sicilia Regem, nec non confederatas quasdam
 Italiae Ciuitates, de quibus vid. Reueil des Traitez de paix
 Tom. I. pag. 25. b. ubi egregie ad institutum nostrum
 facientia Legatorum hæc verba reperiuntur: *Misit (Imperator)
 ideo nos, cum plenitudine potestatis ad presentiam vestram
 postulans instanter, ut verbum illud & pacis, quod in præterito
 anno fratres vestri secum presentialiter tractauerunt, & modo
 pec-*

peccatis ita exigentibus, imperfectum remansit, nunc per
vos & assensum nostrum, qui in eo fuerit, auctore Domino,
compleatur. Addenda sunt, quæ l. c. sequuntur, unde mo-
dus, quo tota res confecta fuit, conspici poterit. Quid
nouissimis Tractatibus Rastadiensibus & Badenibus, qui-
bus paci uniuersali complementum accessit, actum fuerit,
docere potest, *Historie Rastädischer Friedens Hand-
lung* elapso proxime anno in hac ipsa Academia typis
exscripta. Iungantur varia acta publica, quæ hac occa-
sione prodierunt, eodemque scripto erudito collaudan-
tur. Aliud dicendum, si partes paciscentes ultro a tra-
ctatibus recedant, veluti iidem in nuperrimo bello cum
Rege Galliarum exemplum habuimus, cum anno 1709. Rex
Galliarum ex una & summorum confœderatorum concio ex
altera parte ad pacem ineundam Tractatus Gerdruten-
burgenses incoarent & ibidem coirent. Verum enim ve-
ro, cum non ad causæ conclusionem peruenirent, omnes,
quas dicunt, conferentiæ re & correlationes inutilites
erant, quia partes re infecta discesserunt. Hæc forte mo-
uerunt romanos, ut ex illo ipso momento per fictionem
Iuris negotium cœptum & adimpletum dicerent, quo res
vel factum ad perfectionem consummatam perueniret,
l. 134. §. 1. ff. de V. O.

§. XIV.

Quam diuersæ Indolis & naturæ fœdera sint, expli-
cat. Herm. Conring. *Disp. de fœder. §. 10.* Multiplices eo-
rum leges, solennes circa eadem contrahenda ceremo-
nias, confirmationumque modos, Gentium moribus in-
troducedos, ex purissimis antiquitatis fontibus solide de

promit & illustrat Georg Schubart, *Diss. de moribus Gent. circa federa.* Illud saltem ad nostram tractationem referendum, quod dum summa prudentia in omnibus foederibus opus sit, ne sub bona specie ab hominibus fraudulentis decipiamur: ad praescindendas fallacias, maturis deliberationibus, antequam foedera suo solenni modo perficiantur, nonnihil temporis impendendum sit, priusquam plene consummentur. Sed hoc casu idem Iuris, quod in aliis conuentionibus, locum sortiri, rationis similitudo suadet. Idem quoque Comprobat Liga inter Franciscum I. Galliae & Henricum VIII. Angliae Reges, suadente, hortanteque Leone X. Papa, aduersus Turcas, inita *d. 2. Octobr. ann. C. 1518.* qua Carolum V. Imperatorem, tanquam principaliter contrahentem & confederatum incluserant, ea tamen lege adiecta, ut intra quat. Menses, post notificationem ipsius tractatus sequentes, teneretur per litteras notificatorias & confirmatorias & per oratores sufficientem ad hoc auctoritatem habentes, ad obseruantiam dicti tractatus, semet iuramento corporali super hoc praestando obligare & astringere, ac requirere & rogare dictos Angliae & Franciae Reges, ac eorum utrumque, quatenus pro principaliter contrahente recipiatur & acceptetur, gaudeatque beneficio dicti tractatus, ac si in Conclusionem eiusdem foederis mandatum eiusdem aduisset. Alioquin autem elapso termino pro comprehenso duntaxat, non autem pro principaliter contrahente haberetur. Nempe hoc negotium respectu Caroli eousque imperfectum erat, dum ipse legi, praescriptae satisfaceret quod postea insegurum *d. 14. Ian. ann. C. 1519.* vid. *Recueil des Traitez de paix, Tom. II. p. 87. & seq.*

§. XV.

§. XV.

Ad conventiones imperfectas inter Regem & regni ordines celebrandas, referri possunt Anglorum Billæ, quæ, licet solenni Ordinum consensu sint compositæ, vim tamen actorum Parlamenti & legum fundamentalium non sortiuntur, nisi Regis accedat consensus. De hoc autem explicando, dum deliberatio instituitur, Billæ manent in statu quo, usque ad proximum congressum. Ast in prorogatione Parlamenti hoc singulare est, ut, siquidem Billæ consensu regio non fuerint confirmatæ, tunc proxima sessione omnes solennitates ad perficiendum repeti debeant. De quibus elegans est tractatio, dans *l'état present de la grande Bretagne apres son heureuse union, par Guy Miege. Tom. II. pag. m. 572. & seqq.* In eundem hunc sensum in Imperio nostro Romano Germanico referenda sunt *Conclusa statuum vulgo die Reichs Gutachten* / quæ legali autoritate destituuntur, nisi ad Imperatorem missa fuerint, simulque responsum suum Imperator istis conveniens Directorio Moguntino per principalem Commissarium intimaverit. Nam si uni saltem Collegio accedat, vel a statuum concluso discrepet tamdiu replicando, duplicando, triplicando disceptatur, donec altera pars in alterius sententiam discedat, vel pateat plane, eos dem inuicem componi non posse, quo casu res indecisa manet. *vid. Kulpis, de placitis ordin. Imper. D. Struv. in Synt. Jur. publ. Diff. XXII. §. 28.* Porro exemplum imperfectæ conventionis in Imperio nostro præbent etiam Tractatus de Capitulatione perpetua, de quibus in compendio legi merentur *Elect. Jur. publ. Tom. II. p. 583. & seqq.*

§. XVI.

Quoniam vero præfens dissertatio ad leges potissimum ciuiles, quæ priuatorum iura exponunt, respicit. Non incongruum erit, de conentionibus priuatis, quæ ex causa de re cuiusque privata ac familiari fiunt, Vinn. *de pact. C. IV.* distinctius quædam proponere & quatenus ista dicantur imperfecta, quidve leges de iis statuunt, paucis secundum ordinem a Compilatoribus Iuris nostri seruatum, expendere. Quæ occasione non abs re in mentem veniunt tradita Ulpiani in *l. 10. ff. de R. C. Quod si ab initio, cum deponerem, uti tibi, si voles, permisero creditam (pecuniam) non esse antequam mota sit, quoniam debitum iri non est certum.* Namque his verbis nihil aliud nisi contractum mutui imperfectum denotari, in propatulo est. Quamuis enim aliud sit credere, aliud deponere, *l. 24. §. 2. ff. de Reb. aut. Iud. possid.* Tamen si, ut tantundem solveretur, postquam nummi depositi fuerunt, placuerit; egreditur res notissimos depositi terminos *l. 24. ff. Depos. vel contr.* Simili ratione ubi depositæ rei fungibilis usus accipienti conceditur, sola hac concessione quidem contractus mutui non perficitur, quia rei nondum translatum est dominium *arg. l. 1. §. 2. l. 52. §. 1. ff. de O. & A.* est tamen depositario ius, contractum mutui, pecuniam utendi causa accipiendo, perficere. *Mantica de tac. & ambig. convent. L. VIII. tit. III. n. 15.* Nec optus, ut alterius partis consensus de nouo accedat. Unde conuentio nis imperfectæ, quem supra allegauimus, effectus luculenter elucet; simulque ratio patet, quare in casu, ubi emturus prædia, pecuniam mutuam desiderauit, eandem verò antequam emisset, mutui nomine suscipere noluisset, si creditor

ditor cui urgente necessitate peregre abeundum apud eundem istam pecuniæ summam deposuerit, periculum recipientis esse, DD, statuunt. *Mantic. l. c. n. 17. & seqq.* Ex eodem fonte fluit, quod si certam pecuniæ summam penes alium depositam in mutuum tertio ita promisi, ut eandem breui manu a depositario meo repetat *l. 15. ff. de R. C.* ille vero acceptionem postea sine causa recuset, interim depositarius desinat esse soluendo, de fide fracta omnino teneatur, *vid. Remer, Tr. de vero ex Iure Rom. statui Germ. attemperato oblig. valore. Sect. II. C. VI. §. 8.* Sed quid si nummi alieni dati fuerint, ane & hæc dicenda foret conuentio imperfecta? *Resp. Paulus in l. 2. §. 4. ff. de R. C. In mutui datione oportet Dominum esse dantem.* Nec enim de non meo mutuum fieri potest. Propterea conuentio ista omnino nulla erit, nisi sub conditione data sit pecunia, vel dans eiusdem dominium adipiscatur, vel Dominus ratum habeat: his quippe & similibus casibus utilitatis causa receptum esse, ut mutuum, licet ab initio non constiterit, tamen conualescat ex postfacto, annotauit. *Gothofred. ad d. l. lit. B.*

§. XVII.

Commodatum de Iure ciuili Rom. non prius, quam post rem traditam & acceptam, firmam obligationem producit, *l. 52. ff. de O. & A.* nec conuentio de re danda hic sufficit, *Donell. XIV. Comm. Cap. II.* Exinde vero non conficitur, quod istis LL. impune a promissione tali resilire liceat, nec alteri parti ob temeratum pactum, quamuis iure ciuili imperfectum, ullum remedium proditum sit. Nam etsi perfectæ conuentionis efficacia, per ea quæ supra diximus,

ximus: huic negotio recte denegetur; at tamen secundum responsa Papiniani in l. 74. ff. de R. I. non debet alteri per alterum iniqua conditio inferri: quam æquitatis naturalis regulam ad materiam pactorum Paulus trahit in l. 27. §. 4. in fin. ff. de pact. ante omnia, iniquiens: animadvertendum est, ne conventio in alia re facta, aut cum alia persona, in alia re, aliaue persona noceat. Ego quidem, saluo aliorum iudicio, asserere nullus dubito; quin, si in commodato contrahendo promissor ante traditionem a promissione sua recedat, ille vero cui facta, damnum inde emergens ex hac denegatione in re familiari rite probarit, ad idem rearsciendum, contractum perficiendo aut interesse præstando, per leges romanas utique conueniri possit.

§. XVIII.

Hoc loco & illud obseruari meretur, quod Ulpian. in l. 14. ff. Commodati vel contra. pronunciat: Si seruus meus rem meam tibi scienti, nolle me tibi commodari, commodaverit, & commodati & furti nascitur actio & præterea conditio ex causa furtiua. Insigne quippe conventionis imperfectæ exemplum cum suo effectu in hac lege nobis exhibetur; siquidem ponamus casum, quo dominus rei, se invito per seruum tertio commodata, actionem commodati instituit: tunc enim, quia in actu isto serui se fundat, eundem ratificat per l. 66. in fin. ff. de fideiuss. unde accedens iam ad rei traditionem, a seruo factam, plenus domini consensus negotium perficit, ut ordinaria contractus commodati vis, producendæ actionis in foro civili exinde oriatur.

§. XIX.

§. XIX.

Notante Schneidvino ad §. 3. I. quib. mod. re con-
trab. obl. contractus depositi non celebratur, nisi res
 actualiter custodienda tradatur. Quare & hic contra-
 ctus ante traditionem erit imperfectus, nec tamen nullus.
 Namque si promissisti mihi iter faciendi custodiam, in re-
 bus meis, quas post septimanam demum transmittere po-
 tero, nisi elapso tempore easdem per seruos meos tibi
 oblatas recipias, ex pacto ad præstandum interesse mihi
 teneri, ideo maxime videris, quia tua promissione fecisti,
 ne diligentiori & magis fideli amico istam curam commit-
 terem *arg. §. 1. in f. ff. de Obl. quæ quas. ex Contr.* idq; naturali
 iuri conuenit: ex huius enim præcepto, de non lædendo;
 hoc consequitur, ut si cui abs aliquo læsio sit illata, dam-
 numque datum ullo modo, qui ipsi recte potest imputari,
 id quantum eius fieri potest, ab eodem sarciatur, Puffend.
de I. N. & G. Lib. III. c. 1. §. 2. ibidemq; Barbeyrac. *n. 1.* E-
 quidem oblatæ videntur dicta Lauterbachii *in Coll. g. h.*
pr. ad tit. Deposit. vel contr. §. VII. in fin. Nuda conuentio
de re custodienda, sine rei traditione ad hunc contractum
non sufficit, & qui sine rei acceptatione se rei custodiam suc-
cepturum, promittit, depositi non tenetur neque ex hoc pa-
cto de deposito contrahendo, efficaciter obligatur. Respon-
 demus enim, promittentem istum de iure Rom. cum ef-
 fectu quidem tanquam depositarium non obligari, inte-
 rrim si voluntatem suam in alterius præiudicium mutaue-
 rit, dolose egisse videtur: vnde generalis illa de dolo
 actio, quam Prætor Edicto suo proponit, ut dolus omni-
 modo & omni casu vindicetur, si alia actio nulla sit, cu-
 ius auxilio indemnitati eius qui deceptus fuit, consulatur:

hic locum fortitur, confer sis Ant. Fabr. *Rational. ad tit. ff. de dolo malo l. 1. §. 1. Lit. d.*

§. XX.

Occasione *l. 1. pr. ff. de pign. action.* Ubi Ulpianus ait, *pignus contrahitur non sola traditione, sed etiam nuda conventionione, etsi non traditum sit. Et l. 5. §. 1. ff. de pign. Et hypoth.* quæ hoc Marciani effectum complectitur: *Inter pignus Et hypothecam tantum nominis sonus differt.* disputant DD. An pignus solo consensu contrahi possit? an vero secundum *§. ult. I. quib. mod. re contrah. obl.* contractibus realibus accendi debeat? Quam disputationem exponit Richter. *de Contract. Disp. VI. §. II. Lit. C. p. 137. seqq.* qui notata terminorum propria acceptione resolutaque obstantium textuum difficultate, ultimam quæstionem affirmandam esse, solidis LL. rationibus comprobatur. add. D. Ludovici Doctr. Pand. *Tit. de pign. act. §. 11.* Exinde consequitur: priusquam debitor Creditori rem cuius possessione de credito ille securus esse possit, tradiderit, pignus proprie ita dictum *l. 9. §. 2. ff. de pign. act.* non posse dici perfectum. Tali defectu laborat pignus in aliena re constitutum, domino ignorante, nulla quippe exinde securitas nascitur; Ita rescribentibus Dioclet. & Max. A. A. *in l. 6. C. si alien. res pignori data sit.* *Qua (Mater) pradium in filios a se titulo donationis translatum creditori suo dat pignori: se magis contrario pignoratitio obligat iudicio, quam quicquam dominis noceat: cum Seruiana etiam actio declaret euidenter, iure pignoris tenere non posse, nisi qua obligantis in bonis fuerint: Et per aliam rem alienam inuito domino pignori obligari non posse, acerrimum est.* add. Manz, *ad Inst. Tit. quib. mod. re contrah.*

trab. obl. §. 4. n. 3. Ast ubi rati habitio Domini postea accedit, per hoc supplementum, quæ hæcenus imperfecta de pignore conuentio fuit, nunc demum perficitur, secundum notata Marcian. in l. 16. §. 1. ff. de pign. & hypoth. & conualescit l. 20. pr. ff. de pign. act. Hoc vero si non fiat, ex nostris principiis debitor rem alienam vel alii pignoratam, vel in publicum obligatam oppignorans, saltem tenetur ad interesse creditori præstandum quod etiam vult Paulus in l. 16. §. 1. ff. eodem & ibi Gothofredus *Lit. b.*

§. XXI.

Solemnitates Romanorum, quæ verborum Obligationes comitabantur, nostris temporibus in desuetudinem abiisse, demonstrauit D. Laur. Andr. Hamberger, in *Disser. de non usu stipulat. usque pactor. in for. Germ.* Mihi ex vastissimo hoc Romani iuris campo vel unicum de liberare flosculum allubescit, quo meam tractationem exornare visum est. Decerpsi eundem ex l. 134. ff. de V. O. ubi in §. 1. Paulus respondit: *Plerumque ea, quæ præfationibus conuenisse concipiuntur, etiam in stipulationibus repetita creduntur, & in §. 3. ibid. Quotiens pluribus specialiter actis, stipulatio una omnibus subiicitur, quamuis una interrogatio & responsum unum subiiciatur, tamen perinde haberi, ac si singula species in stipulationem deductæ fuissent.* Sane, qui stipulandi animo congregiuntur, utriusque loqui debent & ipsi verba proferre, stipulator interrogando promissor respondendo l. 1. pr. ff. de V. O. add. Goed. de *Contrab. & commit. stipul. cap. 3. Concl. X. n. 185.* & secundum Ulpianum in *alleg. l. 1. §. 2.* qui responsioni sine verbis annuit, nec ciuilitè nec naturaliter obligatur; quod hic

de naturali obligatione dicitur non aliter admittendum censemus, quam si alterius partis silentium non obstante nullo modo consensum excludat. Hoc vero tunc fieri DD. autumant, ubi non paciscendi, sed stipulandi animus fuit, Gothofred. *ad. d. l. L. p. Cuiac. ibid.* quo de facile quidem fuerit iudicare in iis, qui præter hominum morem, velut ex Galeno refert Gothofred. *l. c.* caput inclinantes dissentiunt. Sed maior difficultas oritur, si mutuum pro voluntatis significatione accipiamus, quo sensu venit in *l. 65. §. 3. ff. ad Sc. 1. Trebell. l. 52. §. fin. ff. de O. & A.* Namque hoc casu, quia duorum in idem placitum consensus luculenter apparet, licet negotium pro solemni stipulatione haberi nequeat, valebit tamen, ut potest nempe tanquam pactum nudum, vid. *l. i. §. 2. & 3. ff. de pact.* Amplius notandum, quod, velut secundum supra tradita, depositi contractus voluntate partium in mutuum commutari potest; similiter nihil impedimendo sit, quo minus stipulatio in nudum pactum, si contrahentes id serio velint conuerti queat. Sed hæc in transitu dicta commonstrant, adscriptas præfationes atque acta, stipulationem antecedentia ad eandem tamen relata, de quibus Paulus loquitur, conventionibus imperfectis recte accenseri: earundem vero effectum esse, ut si perficiantur plenius prius imperfecte acta vim recipiant absolutam; idemque vltterius in *l. 4. §. 3. ff. de pact.* ita declaratur: *cum conuenisset, ut, donec usure soluerentur, fors non peteretur & stipulatio pure concepta fuisset; Conditionem inesse stipulationi atque si hoc expressum fuisset.* Consentit *l. 20. ff. de edil. Edict.* Si vero ante venditionis tempus dictum intercesserit deinde post aliquot dies interposita fuit stipulatio, Calius Sabinus scribit,

bit, ex priori causa, quæ cepit statim, ut venit, id mancipium, eo nomine posse agere. (ita secundum Budæum huius legis constructio ponenda, non ut vulgo) Sed & si hoc inter contrahentes actum, ut duo rei constituentur, licet prior ante respondeat, posterior ex Intervallo, attamen pristina obligatio durat & sequens eidem accedit *per l. 3. pr. ff. de duob. reis constit.* si nimirum eidem stipulanti promittant ambo, alias, si prius Titio sponderit, deinde alio interrogante spondeat, alia atque alia erit stipulatio vid. *Pr. Inst. de duob. reis stipul. & promitt.*

§. XXII.

Diuersum obtinet in stipulatione, ratione rei promissæ nulla, puta si promittatur res vel lege vel natura impossibilis. Hæc est, si quis rem, quæ in rerum natura non est, neque actu neque potentia existere potest, in conuentionem deducit alterique promittit, veluti si quis promitteret Stichum vel Pamphilum qui mortuus esset, quem viuere credebat aut Chimeram, hypdocentaurum *σίδη-εβζυλον* &c. quæ per rei naturam esse non possunt; tunc eiusmodi promissio & stipulatio inutilis & ipso iure nulla esset §. 1. *Inst. de instit. stipulat.* vel ita promitteret, dabo centum si digito cœdum attigeris, quia impossibile hoc ad effectum perducere, impossibile autem nulla obligatio *l. 185. ff. de R. I.* nulliusque momenti §. 1. d. §. 1. Illa vero dicitur, quæ lege interdicta, lædit pietatem, existimationem verecundiam, & ut generaliter dixerim contra bonos mores est; qualia nec facere non posse credendum est *l. 15. ff. de Condit. instit.* Idem dicendum, si stipulatio incipiat ab eiusmodi origine, unde
in

incipere non potest, veluti si flagitii faciendi causa concepra sit stipulario, ab initio non valet, docente Papiniano in *l. 123. ff. de V. O.* Tandem ratione formæ vitiosa est si promissio & conventio, stipulatio non conformis interrogationi inueniatur; vid. §. 5. *inst. de inutil. stipul.* Igitur neque ad hæc, quicquid accedat, ullus respectus habetur. Addenda tamen hic venit limitatio, nisi pro parte stipulatio promissioni congruat, prout exemplum prostat in *d. s. 5.* ubi quis stipulatus erat decem aureos, alter promiserat quinque: hoc casu non integra stipulatio & promissio est nulla & inutilis sed pro parte subsistit. Ratio rationis est, quia summa minor maiori inest. Nec utile per inutile vitari debet *l. 1. §. 4. l. 83. §. 3. ff. de V. O.*

§. XXIII.

Qui chirographo suo confitetur, se ab alio accepisse C. licet non sequatur numeratio, si per multum temporis scripturam creditori relinquat, ex facto suo obligatur Schilt. *ad inst. Tit. de Litter. Oblig. n. 11.* Illud vero tempus in biennii terminum coarctauit Imperator Iustin. *l. 14. C. de N. N. pec.* cuius lapsu efficitur ut scriptura perfectæ conventionis vim nanciscatur, & cum scriptura contra naturam veritatis regulariter non possit producere naturalem obligationem *l. 6. C. de compensat.*; attamen post biennium confessio ista pro veritate habetur. Mantic. *de tac. & ambius conuent. LXVIII. Tit. 1. n. 22. & seqq.* ita quidem, ut nullo modo querela non numeratæ pecuniæ introduci possit. *d. l. 14. de N. N. P. D. Thomas. ad Tit. Inst. de Litter. Obl.* quo ipso contractus chirographarius ob deficiens requisitum civile nempe lapsum temporis antea imper-

imperfectus, eadem accedente perficitur, plenissimum-
que obligandi robur obrinet. Nisi tamen ipsa scriptura
vitio, quo plane annulletur, laboret, tale, ut exemplum
adscribam: est chirographum Iudæo extra nundinas pri-
vatim a Christiano exhibitum, quippe per *recessum Imperii*
de anno 1551. §. 79. vetitum est sub poena nullitatis, ne Iu-
dæi a Christiano extra nundinas accipiant Instrumentum
obligatorium, *Verschreibung oder Obligation*, nisi co-
ram magistratu Christiano competente: quod quidem
non de solo mutuo sed & aliis contractibus intelligendum
esse, notat Dn. Berger. *in Oeconomia Iuris Lib. III. Tit. IV.*
§. 1. n. 3. Posthac si creditor versetur in dolo, etiam post
biennium debitori datur exceptio doli specialis, quorsum
facit præiudicium a Dn. Bergero *l. c. §. 4. n. 7.* allegatum
cuius verba habent, *desweil aber dennoch in gegenwärti-*
tigem Fall sich ein dolus specialis äussert in Erwägung/
daß G. (heres creditoris) dem Anziehen nach R. (De-
bitoris) Handschrift mit Fleiß zurück gehalten/ und
als textgedachter R. solche von ihm gefordert selbige
verläugnet; Also dıßfals eine Gefährde begangen/
die Exceptio doli specialis aber an biennium nicht ge-
bunden/ ic.

§. XXVI.

Emtio venditio contrahitur, simul atque de pretio
conuenerit, quamvis pretium nondum numeratum sit,
ac nec arrha quidem data fuerit *pr. I. de Emt. vendit.* nam
solo consensu hic contractus perficitur *pr. Inst. de Obl. ex*
consens. Exinde Ulpianus *in l. 9. de contr. emt. vend.* di-
cit: *In Emtionibus & venditionibus consensum debere in-*
tercedere palam est, ceterum siue in ipsa Emtione dissentiar,

D

sive

sue in pretio sue in quo alio, Emptio imperfecta est. Si ergo me fundum emere putarem Cornelianum, Tu mihi Te vendere sempronianum putasti, quia in corpore dissensimus, emptio nulla est. Idem dicendum, si quis ita vendiderit, si voluero vel stipulanti sic spondeat, si voluero decem dabo, neque enim debet in arbitrium rei conferri, an sit obstrictus, l. 7. pr. ff. de contr. emptio. vendit. Aliud est, si in rei stipulandi arbitrium collata sit conditio, quod statuit Cuiac. ad l. 17. ff. de v. o. Hinc concludo, quod si stipulatus fuero a Titio, ut equum suum mihi vendat, & de pretio quidem tractari coepit, sed nondum plene inter nos conuentum fuerit, interim Francofurtum proficiscens, rogo Titium, ut ne venalem istum equum, me abte alii vendat, quia ego redux cotractum emptiois venditionis ad comparandum equum celebrare constitui. Hac voluntate declarata coepit emptio venditio contrahi, sed quia partes de pretio nondum plene consentiunt, neque tamen negotium derelinquunt, ista imperfecta remanet eam vim habens, ut partes ad conuentionem perficiendam, aut interesse praestandum sibi inuicem obstringat. Similiter si quis rem sibi cum aliis communem vendiderit, ea lege, ut venditionem a sociis approbari curet, quia socius non potest vendere partem socii inuiti vel ignorantis, l. 30. ff. famil. ercisc. Christin, V. III. Dec. 83. n. 1. cogetur conuentioni satisfacere, hoc est: vel curare cum effectu, ut venditio a sociis approbetur, vel eo nomine cauere, si non confestim approbare poterit, de praestando, quanti emptoris intererit, si quid aduersus venditionem a condiuisoribus factum erit arg. l. 13. ff. de act. empt. vendit. vid. Faber in Cod. Lib. IV. T. XXXIII. Def. V.

§. XXV.

Ulterius, cum per Orationem Imperatoris Seueri, cuius meminit Ulpianus *in l. 1. ff. de reb. eor. qui sub tutel. vel. curat. sunt. sine decret. non alienand. l. supponend.* interdicitur tutoribus & curatoribus, ne prædia rustica vel suburbana distrahant: nisi, ut id fieret, Parentes testamento vel codicillis cauerint, aut Prætor urbanus aditus fuerit, & pro sua religione æstimauerit, quod alienari obligariue possint: rei immobilis pupillaris venditio non valet sine decreto Ioh. a Sande *de prohib. rer. alienat. C. 1. n. 68. seqq.* B. Stryckius *de Cautel. contr. S. 1. C. 3. §. 21.* Saltem, donec tutor hoc ipsum impetrarit, venditio rerum pupillarum imperfecta est: interim decreto non subsecuto tenetur tutor utique ad interesse, sed nec ipse emtor ab hoc contractu quamdiu spes est, eundem vel autoritate magistratus vel ratihabitione pupilli maiorennis facti, confirmatum iri. *l. 1. C. si maior. fact. ratihab. & in. C. si mai. fact. alien. ratiab.* recedere poterit; quo de conferratur Faber. *l. c. Def. III.* Ita porro re aliena, quæ alteri obligata fuit, sic vendita, & ea lege, ut dominus aut creditor ratam haberet venditionem intra certum tempus, si ratihabitio non sequatur, non statim contractus irritus constituendus est, sed condemnandus venditor, ut contractum adimpleat; si non possit, præster interesse emtori *Id. Def. XI.* Tandem si inter partes paciscentes expresse sit conuentum ut emtio venditio non valeat, priusquam in scripturam redacta, dubium non est quin contractus emtionis venditionis perfectus non sit, antequam instrumentum emtionis omni ex parte confectum, & a contrahentibus subscriptum vel a Notario publico, in forma probante undi

quaque perfectum, partibusque prælectum & ab iis approbatum fuerit. Quamvis autem dum hæc fiant ab Emt. V. imperfecta recedere licere, haut negemus, novimus quippe hoc pronunciatum esse a Scabinis Lipsi, anno 1626. M. Febr. in Caus. Io. Stebin. zu Querfurth. Obwohl euer Nachbar H. W. den Kauff angebothen/ darüber auch ein schriftlicher Contract zu Pappier gebracht worden. Diesseln aber dennoch nicht zu befinden/ daß solcher schriftlicher Contract von beyden Theilen vollzogen worden/ und gleichwohl beyder Contrahenten Meynung gewesen/ einen schriftlichen Contract aufzurichten und also in scriptis zu contrahiren ic. So mag auch berührter Contract vor Vollzogen nicht geachtet werden; Derwegen Verkäufer nochmahls zu pœnitiren wohl befugt ist W. N. W.

Attamen hoc non obstante, si dum alter a contractu recedit, alteri præjudicium creet, quin de eodem pensando teneatur, per rationes in antecedentibus allatas, dubitare non licet.

§. XXVI.

Addendum hic est, quod, quemadmodum re integra, mutuo consensu a perfecta Emissione venditione recedere licet, ille vero non censendus tantum est ex pacto expresso, ut tali opus sit, quo recessum intelligatur, sed sufficit utriusque voluntate constare, seu verbo seu facto, dummodo appareat, neutram partem contractum velle observare & adimplere, Mæv. P. VIII. D. CLXXIV. Multo magis liberum esse partibus, a negotio cœpto unanimi placito desistere, quod factum censetur, si neutra pars nego-

gotium urgeat, ita vero quicquid actum fuit nullum est, *Max. p. IV. Dec. 334.* cum praesumptio sit, discessisse a tractatu partes, nec concludere voluisse, ubi, quod tractatum est, ad effectum non deducitur *Cephal. Conf. 72. n. 16. vol. 2.* Porro de imperfectione supplenda non quaerendum, ubi propter personarum inhabilitatem, emtio venditio consistere nequit: sunt autem personae inhabiles infantes, qui nullum animi iudicium habent, & nulla conventionem valide obligari possunt, *s. 9. I. de inutil. stipul.* idem dicendum de iis qui vitio animi aut corporis laborant, quales sunt furiosi mente capti & dementes, qui non intelligunt, quod agunt *s. 8. d. 1.* nisi intervalla habeant; deinde surdi & muti nec stipulari nec promittere possunt, quia ut plurimum rerum intellectu destituuntur *s. 7. l. d. t.* quo referri possunt etiam extreme ebrii, qui non tam ex proposito quam impetu agunt. *l. 11. s. 2. ff. de pen. l. 2. C. de contr. Emt.* hinc nec obligatio nec actio adversus eos obtinet cum effectu iuris ad id, ut adimplere & iniuncta promissa servare teneantur: veluti hoc responsum confirmat ab Ampl. Facult. Iurid. Ienens. pronunc. M. Jun. 1614. in caus. H. W. **Da ihr nun damahls mit einem Truncck beladen gewesen/ und nicht gewusst/ was ihr gethan; So seyd ihr demselben/ was da zur Zeit eurer Muehlen wegen versprochen worden/ nachzuleben nicht schuldig B. R. W.** Quid de prodigiis aliisque legibus reprobatis & prohibitis personis obrineat, videatur apud Lauterbach. *in Coll. th. pr. tit. de contr. emt. s. VI. Et seqq.* Similiter quod obiectum E. V. attinet antequam de perfectione contractus solliciti simus, indagandum: an res de quibus actum, emi venditue possint. Regulariter equi-

dem quæuis res siue mobilis sit siue solli, aut immobilis
arg. pr. l. de inutil. stipul. in conuentionem deduci potest.
 Sunt autem a regula exceptæ quædam, nempe res quæ
 nec actu nec potentia in rerum natura sunt, nec in com-
 mercio priuatorum existunt, quales sunt, uniuersitatis, fo-
 ra, theatra, plateæ, stadia, templa, statua, βασιλική, Campus
 Martius, ubi milites se exercent, & quæ sunt aliæ publico
 usui destinatae §. 6. *l. de R. D.* & §. 4. *de Legat.* itidem res
 sacra, sancta ac religiosa. Quod enim diuini Iuris est, id
 in nullius bonis esse censetur *d. add. Lauterb. l. c. §. XV.*
seqq. Huiusmodi res, si in conuentionem deducantur,
 ipsam omnino nullam reddunt. *Conf. tit. Cod. quæ res ve-
 nire non possunt & qui vendere l. emere vetantur.*

§. XXVII.

In locatione Conductione necessum est, ut consen-
 sus, *l. 1. & 14. ff. locat.* de usu rei vel operæ transferendo,
 mercede statim definita declaretur, *arg. l. 20. l. 46. ff. d. t.*
 De substantia ergo huius contractus est merces; quæ an
 in pecunia numerata consistere debeat? quarunt. Neg.
 quidem videretur *per l. 21. C. de loc. cond. si olei certa ponde-
 ratione fructus anni locasti; de contractu b. f. habito, pro-
 pter hoc solum, quod aliter majorem obtulit ponderationem,
 recedi non oportet.* Sed norante Mozz. *de contr. p. 398. n.*
13. nonnulli DD. arbitrantur h. l. non de locatione Con-
 ductione sed contractu innominato, licet loco in congruo,
 agi. At nobis probatur sententia B. Brunnemanni in com-
 ment. *ad Cod. b. l.* Verius, inquit, esse, in locatione
 pensionem non tantum consistere in pecunia numerata,
 sed etiam in re fungibili. In primis si taxata ista & æstimata
 fue-

fuerit, quia tunc potius aestimatio, pretium ac merces
 quam ipsa res data censetur, Fleck, *Biblioth. Jur. Lib. III. Tit.*
36. n. 18. add. Petr. Muller. *ad B. Struvii S. I. C. Exercit. XIV.*
S. V. Lit. B. & seqq. Illud apud omnes in confessio est, merce-
 dem debere esse certam, ut vel minimum ex quadam re-
 latione de ista constet *l. 6. ff. de R. C.* quod adeo verum est,
 ut ante determinationem mercedis ipsa locatio imperfe-
 cta habeatur, Sic. *in l. 25. pr. ff. Locat.* responsum: *Si*
merces promissa sit generaliter alieno arbitrio locatio &
conduccio contrahi non videtur sin autem quanti Titius esti-
manerit, sub hac conditione stare locationem, ut si quidem
ipse qui nominatus est, mercedem definerit, omnimodo se-
cundum eius estimationem & mercedem persolui oporteat
& conductionem ad effectum peruenire; Si autem ille vel
voluerit, vel non potuerit mercedem definire, tunc pro nibila
esse conductionem, quasi nulla mercede statuta. add. l. ult.
C. de contr. Emt. ibid. Brunnem. Quemadmodum autem
 hoc iure alias utimur: ut quae sub certa conditione debentur,
 priusquam conditio existat, exigi nequeant, sed & ipsa
 obligatio eousque duret, dum certum sit, conditionem
 nunquam exituram: pariter vi allegati textus antequam
 certum est, Titium vel nolle vel non posse mercedem de-
 finire, neutri parti a conuentione, licet imperfecta, im-
 pune resilire, integrum erit. *arg. l. 11. §. 1. ff. Quis potior.*
in pignor. secus est, si ab initio statim contractus error in-
 teruenerit, hic quippe consensum excludens, totum nego-
 tium reddit nullum, unde qui rem propriam conduxit,
 existimans alienam, dominium non transfert, sed ineffica-
 cem conductionis contractum facit. *l. 10. C. de loc. ibid.*
Brunnem, Adde si res locata perierit casu fortuito & pra-
 stari

stari non possit ad nihil teneri locatorem, quia casus qui a sapiente prævideri non possunt nec præcaueri, hominibus non imputantur.

§. XXVIII.

Societas est Contractus ex consensu de rebus quaestus causa communicandis initus, Schulz. *in synops. inst. tit. de societ.* nec aduerſatur *l. 4. ff. pro socio*, ubi Modestinus ait: *societatem coire & re, & verbis & per nuncium posse nos dubium non est.* Nam cum propositum Icto de causa efficiente societatis hic agere, quod etiam adiectio hunc fatiſ indicat, & alioquin ubi res a verbis contradistinguitur, res factum soleat notare, ut in *l. 32. §. 1. ff. de L.L. l. 1. §. Iniuriam ff. de Iniur. l. 37. pr. ff. ad Sc. Trebell. l. 46. ff. de O & A.* Nihil aliud hic indicatur, quam consensum societatis non solum verbis expressis, verum etiam factis ac rebus declarari posse, vid. Io. Nicol. Hert. *Dissert. de societ. facto. contract. Sect. 1. §. 2.* Sed præter consensum pro materia res seu capitale in societate omnino adesse, & interuenire debet, quia in hoc contractu non potest dari consensus, nisi detur subiectum, super quod adaptatur consensus ille & sic etiam de essentia erit ipsares Mozz. *de Contr. Tr. de societ. tit. de substant. essent. s. formal. societ. n. 5.* Igitur quousque incertum fuerit, an res, de qua agitur in communionem deduci queat, imperfecta erit societas. Eiusmodi est casus, quem proponit Ulpian. in *l. 52. ff. pro socio.* *Cum duobus vicinis fundus coniunctus venalis esset, alter ex his petit ab altero, ut eum fundum emeret, ita ut ea pars, qua suo fundo iuncta esset, sibi cederetur, mox ipse eum fundum, ignorante vicino emit, Qv. an aliquam actionem cum eo vicinus habeat.*

Julianus scripsit implicitam esse facti questionem. Nam si hoc solum actum est, ut fundum Lucii Titii vicinus emeret & mecum communicaret, adversus me, qui emi, nullam actionem vicino competere: Si vero id actum est, ut quasi commune negotium gereretur societatis iudicio tenebor, ut tibi deducta parte quam mandaveram, reliquas partes praestem. Sane si, postquam partes de fundo pro communi emendo convenissent, hic tertio concederetur, adeoque defineret venalis esse, totum pactum evaderet nullum. Sed ex eo momento, quo socius rem emit & voluntati, prius declarata, res, circa quam versetur, accedit, societas perficitur, validamque actionem producit, eodem, quem superius aliis conventionibus imperfectis tribuimus, effectu. At si societatis contrahendae legitimam non adfuerit initium, nullam actionem dari, dicit hic Ulpianus, simulque Dissert. nostrae thesis 6. luculenter satis confirmat. Frustra etiam agitur de inhonestorum & turpium rerum societate perficienda, quippe quae nulla est & foeda communio audit per l. 57. ff. pro socio l. 35. §. 2. ff. de contr. emt. huc spectat societas monopolii l. unic. C. de Monopol. de qua Carol. V. in der Reformation guter Policcy zu Augspurg de anno 1548. tit. XVIII. §. 2. ita constituit: Hierauf haben wir zu Förderung gemeines Nutzens und der Nothdurfft nach verordnet und gesetzt/ und thun das hiermit ernstlich und wollen; daß solche schädliche Handthierung/ Verkauf/ und verhalten gemachte Geding/ Vereinigung und pacta hinführo verbotthen und ab seyn/ und sie niemand weder durch sich selbst noch andere treiben/ oder üben sollen, add. Richter. de Contract. Disp. XI §. 1. lit. f.

Mandatum solo consensu de negotio alterius gratis gerendo perfici, *l. 1. ff. de Mand.* statuitur. Nec obstat, quod Callistratus in *l. 59. ff. de A. R. D.* dicit: *res ex mandatu meo emta, non prius mea fiet, quam si mibi tradiderit, qui emit.* Quantumvis enim ex subtilitate Juris Romani, rerum Dominia sine traditione non transferantur; at tamen obligatio ex mandato contrahentium solo consensu subsistit, si modo hic vtrinque legitime fuerit declaratus. Ad hoc vero hodie requiritur, siquidem in Iudicio validitatem habere debet mandatum, ut indicetur, quis, quem, in qua causa, contra quem & coram quo Iudicio procurator sit constitutus, sed & subscriptio & sigilli appositio simul ac coniunctim accedere debet. Io. Zanger. *de Except. P. 2. c. 8. n. 26. Ordin. proc. Saxon. Tit. 7. §.* *Da auch die Mandata und Vollmachten ic.* ubi & illud dispositum, ut si quis scribere nesciat, mandatum per Notarium subscribendum curet, vel iudicialiter per Iudicem & magistratum subscribatur. *l. c. §.* *Und wer nicht ic.* add. Berlich. *Decis. LIV.* Sine his quippe Mandatum est imperfectum, neque ordinario effectu gaudet, secundum tradita Carpzovii, *P. 1. C. 1. Def. 27.* neque tamen propterea dixerim, eum, qui amico operam prius suam addixerat, ob istum defectum a promisso liberari, quin potius eundem obstrictum existimem, si nolit conventioni stare, ut quicquid alter detrimenti exinde sentit, hoc ipsum penset. Secus statuendum erit, ubi mandatum nondum fuit susceptum. Interim notatu dignum est, quod Bonifacius VIII. in *c. 7. de Procurat. in 6.* tradit: *Licet is, qui Procurator constituitur ab ab-*
sen-

ſente, dixerit, præſentatum ſibi ſuſcipere nolle mandatum, hoc tamen nequaquam obſtante quamdiu conſtituens perſiterit in eadem voluntate ipſum acceptare poterit quando- cunquæ placebit. Namque ſine repetitione eorum, quæ prius imperfecta erant, ſi pars, quæ deficiebat, nempe declaratio accipientis, ignorante licet eo, qui mandavit, accedat, totum negotium corroborari, ſecundum ea quæ initio noſtræ diſſertationis ſtatuímus, hic confirmatur.

§. XXX.

In Mandato perinde ac in fideiuſſione ſocietate, locatione conductione, negotiorum geſtione, duplex ut plurimum vertitur negotium unum inter mandantem qui eſt Dominus rei ſive negotii, & mandatarium ſive, qui negotium ſuſcepit: Alterum inter hos & tertium. vid. Hert. de *Obl. Mandantis & Mandatarii contemplatione tertii.* Si tertio ſcilicet aliquod detrimentum exinde metuendum; ut puta, ſi alter litigantium dolose potentiorum patrocinium aduocet, quamvis cætera contractus recte ſeſe habeat, at tamen irritatur. Leges quippe Cæſaræ peſſimum beneficentiæ genus eſſe, malis patrocinari, declarant. Si quidem in eos animaduertendum putant, qui potentiorum patrocinio aduocato, dolos ac technas litibus obtinent. Inprimis Diocletianus & Maximilianus Ediſtum D. Claudii diuine factum volunt videri, ne ſcilicet liceret viris potentioribus patrocinium præſtare litigantibus, neue actiones in ſe transferrent; niſi vellent ipſi litigantes multa multari, i. e. pati cauſæ iacturam. *Diuine admodum, in l. 1. C. ne liceat Potent. patroc. Conſtituit D. Claudius Conſultiſſimus Princeps Parens noſter, ut ia-*
An.

*Etura cause afficerentur, hi, qui sibi Potentiorum patrocini-
um, aduocassent, ut hoc proposito, metu, Iudiciaria lites
potius suo Marte discurrerent, quam Potentiorum domo-
rum opibus niterentur. Idem Decreuere, Arcadius Ho-
norius & Theodosius in l. 2. eod. nec non Theodoricus
in Edicto, c. 43. 44. & 122, Testante Vincentio Turtu-
reto in Paralel. Ethic & Iurid. Dissert. X. p. 99. seqq. Qui-
nam vero dicantur Potentiores, nec non quæ ab ista
lege sint notanda exceptiones, de his fusius
vid. B. Brunneemann. ad
d. d. LL.*

Monstrando inualidos contractus, ipse pro-
basti
Ingenii *validi* iudicii que decus.
Ergo Themis meritum Tibi iam decerni hono-
rem,

O minor hunc *validum* perpetumque simul.
P R Æ S E S.

Errata quæ corrigenda.

In Dedic. pro Addeptica, leg. Addeptica. p. 12. lin. 25, pro Rensil leg.
Recueil. p. 19. lin. 5, pro faciendi leg. Ifaciendi. lin. 17, pro h. th. pon.
p. 21. lin. 15, pro flosculum leg. flosculum. p. 22. lin. 3, pro Nuto leg. Nutu.
lin. 10, deleatur 1. & leg. ad SCT, Trebell. p. 23. lin. 8, pro sponderie
leg. sponderit. lin. 16, pro hypdocentaurum leg. hypdocentaurum.
lin. 19, pro Instut de Instit. leg. Instit. de Inutil. lin. 20, pro Cædum leg.
Cœlum. lin. 26, pro Non leg. nos. p. 24. lin. 24, pro Ambius leg. am-
biguis. p. 26. lin. 13. 14. pro ab re leg. absente. p. 27. lin. 17, pro Con-
feratur leg. Conferatur. p. 29. lin. penult. pro Indigandum leg. Inda-
gandum. p. 31. lin. ult. pro fortuitu leg. fortuito. p. 33. lin. 20, pro Mo-
noplii leg. Monopoli. lin. 21, pro Reformation leg. Reformation. p. 34.
lin. 4, pro traditerit leg. tradiderit. lin. 23, pro promissio leg. promisso.
p. 35. lin. 7, pro Corrobari leg. Corroborari. lin. 26, pro litignium. leg.
litigantium. pag. 36. lin. vers. perpetumque simul, leg. perpetuumque
fore.

20

DISPUTATIO INAUGURALIS,
DE
**CONVENTIONIBUS
IMPERFECTIS,**

Von unvollkommenen Verträgen,

QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. GVILIELMO HENRICO
DVCE SAXONIAE, IVLIAE, CLIVIAE, MONTIVM, ANGARIAE
ET GVESTPHALIAE, &c.

PRÆSIDE
DN. IO. CHRISTIANO SCHRÖTERO,
ANTECESSORE IN HAC SALANA, NEC NON FACVLTV. IVRID. SCABI-
NAT. ET CVRIA PROVINCIALIS ASSESSORE GRAVISSIMO, IAM
TEMPORIS DECANO SPECTATISSIMO,

*PATRONO SVO QVOVIS HONORIS CVLTV
DEVENERANDO*

PRO IMPETRANDIS SVMMIS IN VTROQVE IVRE
HONORIBVS & PRIVILEGIIS
RECTE SENTIENTIVM IVDICIO & BENIGNÆ ERVDI-
TORVM CENSVRÆ

EA QVA CONDECET SVBMISSA RATIONE EXPONIT
FRIDERICVS CHRISTOPHORVS LIPPRANDVS,
INFERIORI TREBRA THVRINGVS.

AD DIEM MAII ANNO MDCCXV.
HORIS CONSUVETIS ANTE ET POMERIDIANIS.

IENÆ,
TYPIS WERTHERIANIS.